

JÁMBOR

- [Kézikönyvtár](#)
- [A magyar nyelv szótára – Czuczor–Fogarasi](#)
- [J](#)
- JÁMBOR

[Teljes szövegű keresés](#)

JÁMBOR, (jó-am-b-or) mn. tt. jámbor-t, tb. ~ok. Köz vélekedés szerint am. jó ember. De ha ezen elemzéssel az ily kifejezéseket:

jámbor ember

(jó ember ember),

jámbor asszony

(jó ember asszony),

jámbor csikó

(jó ember csikó) öszvehasználtjuk, észtanilag szabatosoknak nem találjuk; azért a nyelvhasznalat ösvényén más elemzést ajánlunk. A

jámbor

szó gyöke

jó

, melyből

am

képzővel lett

jó-am

, összevonva

jám

, ebből ismét

or

képzővel (mely gyakran kedélyi, s lelki tulajdonságot jelentő mellékneveket képez, mint: bátor, bitor, komor, botor) lett

jám-or

, s az

m

után rokon

b

ajkbetűt vetve

jám-b-or

. Így alakult a

gémberedik

ige törzsöke:

gémber

, melynek elvont gyökeleme a kerekdedre hajlót, gömbölyűt, görbét jelentő

gő
v.
gë
, ebből
em
képzővel lett
gë-em, gém
, azaz görbe nyaku gázló madárfaj, innen
gém-ër
,
gém-b-er
, azaz hideg miatt meggörbedő valami, pl.
gémber ujjak
. Hasonló alakulású szók: dom, dom-or, dom-b-or, csom, csom-or, csom-b-or; és sok
oly
végzetűek, mint: om, om-oly, om-b-oly, gom, gom-oly, gom-b-oly, göm, göm-öly, göm-b-öly stb.
Jelentése: 1) Gyöngéd erkölcsi érzelmekkel bíró, kiben a természeti jó indulat vallásos ahítattal
párosul.
Jámbor ember, asszony, ifjú leány. Jámbor papok. Jámbor keresztények. Régi jámbor atyák,
hivek. Jámbor asszonyságát hányja veti.
(Pázmán).
Tánczos leányból ritkán válik jámbor asszony.
(Km.).
Jámbor feleséget csak az Isten adhat
. (Km.).
A jámbor ifjúból szokott a jó vén ember válni.
(Km.).
A példás lator is szereti a jámbor nevet.
(Km.).

„Domb alatt, hol forrás csergedez,
Egy jámbornak áll kis kápolnája,
Nyílt, földetlen ég mosolyg le rája.“ Salamon. (Vörösmartytól).

2) Különösen am. szelíd, csendes természetű, ki senkit nem bánt. Igen jámbor ember,
még a légynek sem vét
Ez értelemben köznépi nyelven az oktalan állatokról is mondják.
Ez a csikó
v.
ló igen jámbor
, azaz nem szilaj, nem rágós. 3) Néha am. együgyű, bárgyu, ki magát meghúzza.
Oh te szegény jámbor.

JÁMBORGARAS

- [Kézikönyvtár](#)
- [A magyar nyelv szótára – Czuczor–Fogarasi](#)
- [J](#)
- JÁMBORGARAS
-
-

[Teljes szövegű keresés](#)

JÁMBORGARAS, (jámbor-garas) ősz. fn. A Balaton vidékén czéhbeli birság neme. A mesteremberek czéhben együtt mulatván meg szokták azokat büntetni, kik a czéhbeli szabályok vagy illendőség ellen vétének. Azonban, hogy senki se maradjon (mint mondani szokták) nyálazatlan, még azt is szokás megróni, ki magát egészen tisztessen viselte, és ezt jámborgarasnak nevezik.

JÁMBORÍT

- [Kézikönyvtár](#)
- [A magyar nyelv szótára – Czuczor–Fogarasi](#)
- [J](#)
- JÁMBORÍT

[Teljes szövegű keresés](#)

JÁMBORÍT, JÁMBORIT, (jámbor-ít) áth. m. jámborít-ott, htn. ~ni v. ~ani, par. ~s. Jámborrá tesz, szelídít, erkölcsileg javít. V. ö.

[JÁMBOR](#)

.

JÁMBORSÁG

- [Kézikönyvtár](#)
- [A magyar nyelv szótára – Czuczor–Fogarasi](#)

- [J](#)
- JÁMBORSÁG

[Teljes szövegű keresés](#)

JÁMBORSÁG, (jámbor-ság) fn. tt. jámborság-ot, harm. szr. ~a. 1) Vallásos erkölcsiség. Kezdeti jámborság.

2) Szelíd indulatban nyilatkozó természeti jószág.

Szépség és jámborság ritkán járnak együtt.

(km.). 3) Együgyűség, bárgyuság.

Jámborságával visszaélnek a rossz emberek. Jámborsága miatt nincs elég erélye

.

- [← JÁMBORODIK](#)
- [JÁMBORTALANSÁG →](#)